

Muzyka w liturgii

Niech cały Lud Boży śpiewa!

Śpiewanie ma w sobie moc, która grupę pojedynczych osób łączy w jedno ciało. Na przykład śpiew hymnu narodowego na stadionie, podczas sportowego wydarzenia, może połączyć tysiące obcych sobie ludzi w jedną wspólnotę, stojącą razem we wspólnym geście szacunku i czci. Podobnie, wspólny śpiew podczas Mszy świętej łączy wszystkich obecnych, czyniąc z nich widzialny znak tego, o czym mówi nasza wiara, a mianowicie, że jesteśmy jednym ciałem, zjednoczonym w Chrystusie, ofiarującym Bogu modlitwę chwały i dziękczynienia.

Znaczenie śpiewu

Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego przywołuje stare przysłowie: „*Kto śpiewa, ten modli się podwójnie*”. Przypomina nam ono, że muzyka i śpiew w czasie nabożeństwa nie jest dla rozrywki, czy też nie ma być zwykłym podkładem muzycznym dla naszej modlitwy. To nasz śpiew jest naszą modlitwą. Przedstawienie modlitwy w formie muzycznej, nie tylko pomaga nam zjednoczyć się w modlitwie, ale nadaje tej modlitwie wyjątkowy wyraz, którego same słowa nie mogą osiągnąć. Weźmy na przykład: *Alleluja*, które śpiewamy przed słuchaniem Ewangelii. Nasze Alleluja jest wyrazem chwały oddawanej Bogu, który jest obecny wśród nas w głoszonej i słuchanej Ewangelii. Samo wypowiedzenie słowami tej aklamacji z pewnością nie oddaje w takim samym stopniu tej radości i mocy modlitwy. *Chwała na wysokości Bogu*, które śpiewamy na początku Mszy świętej jest kolejnym przykładem hymnu uwielbienia, który powinien być śpiewany a nie recytowany. Muzyka jest tak ważna dla naszej modlitwy liturgicznej, że *Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego* mówi bardzo dobitnie: „*ze wszech miar należy dbać o to, by nie zabrakło śpiewu usługujących i ludu podczas Mszy świętych celebrowanych w niedziele i nakazane święta*”. (n.40)

Odziedziczyliśmy w spuściźnie bogaty repertuar śpiewu, muzyki polifonicznej i sakralnej oraz hymnów, które sięgają korzeniami aż do wczesnej przeszłości. Także od czasu Soboru Watykańskiego II, który wprowadził do liturgii używanie języków rodzimych, kompozytorzy nieustannie tworzą nowe rodzaje muzyki dla potrzeb kultu. Rozmaitość gatunków muzycznych znacznie wzbogaciło nasze przeżywanie liturgii, a wkład różnych kultur jest dla niej wspaniałym darem.

Kto powinien śpiewać?

Od wszystkich uczestniczących w liturgii oczekuje się śpiewu. Niewątpliwie są katolicy, którzy uważają, że nie mają pięknego głosu, aby śpiewać. Inni mogą czuć się nieswojo śpiewając razem. Nie zapominajmy jednak, że głos, którym dysponujemy, jest darem Bożym. Bóg nie robi próby naszego głosu poprzez modlitwę, on jedynie zaprasza nas, byśmy używali takiego głosu jakim nas obdarzył. Kiedy wszyscy śpiewają, wówczas rzeczywiście możemy poczuć potęgę liturgii, która ogarnia całe zgromadzenie. Tylko sobie nawzajem możemy zawdzięczać to, że uczestniczymy z pełnym zaangażowaniem, dzięki czemu cześć składana Bogu jest jak największa.

Aby pomóc naszej śpiewanej modlitwie, mamy do dyspozycji kantorów i chóry, które prowadzą nasz śpiew. Ich rolą nie jest odsunięcie nas od śpiewu, lecz podtrzymywanie go. Chór albo kantor mogą ubogacić śpiew zgromadzenia. Czasami chór może wykonać śpiew, który wprowadza nas w nastrój medytacji, wzbogacając naszą modlitwę. Doskonały kantor i chór nigdy nie zdominują liturgii, ani też nie skupią uwagi tylko na sobie, lecz służąc całej wspólnotcie, pomagają pociągnąć zgromadzenie do jeszcze głębszej modlitwy.

Co powinniśmy śpiewać?

Kościół daje pierwszeństwo w śpiewaniu tych części Mszy świętej, które są ważniejsze. Obok modlitw, które należą do kapłana, do najczęściej śpiewanych części Mszy świętej należą: *Chwała na wysokości Bogu*, *Psalm Responsoryjny* (po pierwszym czytaniu), *Alleluja* (przed Ewangelią), *Święty, święty*, *Aklamacje* (po Przeistoczeniu), *Amen* (przed Ojcie nasz), *Modlitwa Pańska* (Ojcie nasz), i *Baranku Boży*. Hymny i pieśni na rozpoczęcie Mszy świętej, na przygotowanie darów ofiarnych, podczas przystępowania do Komunii świętej, oraz pieśń na zakończenie Mszy świętej, w większości parafii są również śpiewane.

Dobór pieśni powinien odbywać się z poszanowaniem charakteru dnia i miejsca w liturgii, w którym ma ona być wykonana.

Czasami uczestnicy nabożeństwa zastanawiają się dlaczego muszą śpiewać wszystkie zwrotki jakiegoś hymnu. Kiedy jednak uwzględnimy liczne cele śpiewu liturgicznego, zrozumiemy to. Na przykład, pieśń na rozpoczęcie Mszy świętej nie jest tylko po to, aby wierni byli zajęci czymś, w czasie, gdy posługujący zbliżają się do ołtarza. Jednym z głównych celów tej pieśni jest pomoc w zgromadzeniu i zjednoczeniu poszczególnych osób w jedno ciało, w czasie, gdy przygotowujemy się do sprawowania Eucharystii. Także zwrotki hymnu są tak dopasowane, że wszystkie razem stanowią jeden utwór. Jeśli jakieś zwrotki pominiemy, to sens i przesłanie hymnu mogą zostać zatracone. W każdym bądź razie, hymn śpiewany jest naszą

śpiewaną modlitwą.

Wnioski pastoralne

Każda parafia musi przemyśleć rolę i miejsce jakie zajmuje muzyka i śpiew w sprawowaniu niedzielnej Eucharystii. Ponieważ Kościół nie chce stracić swego dziedzictwa śpiewu gregoriańskiego i sakralnej muzyki polifonicznej, dlatego szczególnego znaczenia

nabierają w nim wszyscy wykwalifikowani muzycy. *Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego*, podobnie jak dokumenty Soboru Watykańskiego II, kładą nacisk na to, aby wszyscy katolicy potrafili śpiewać powszechnie śpiewane części Mszy świętej po łacinie.

Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego daje jasne i wyraźne wskazówki na temat miejsca, jakie muzyka musi zająć w naszym cotygodniowym sprawowaniu Eucharystii. W poetycki sposób ujmując, *Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego* zauważa, że silny związek pomiędzy Bogiem a Kościołem, jaki ma miejsce w czasie sprawowania Eucharystii, może być przyrównany do związku między zakochanymi; związku, którego istotę najlepiej można wyrazić w śpiewie (n.39). Kiedy gromadzimy się, aby słuchać Słowa Boże, spożywać Chleb Żywota i pić Kielich Zbawienia,

nasza modlitwa musi odzwierciedlać radość i głębię tej wielkiej tajemnicy wiary. Czyniąc tak, stosujemy się do pouczenia świętego Pawła, który mówił do Kościoła, aby *śpiewać razem psalmy, hymny i pieśni pełne ducha* (Kol. 3:16), oczekując chwalebnego przyjścia Tego, którego śmierć głosimy.

Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego wymienia następujące pieśni i akklamacje, które zwykle są śpiewane: Pieśń na wejście (n.48); Kyrie eleison (n.52); Gloria(Chwała na wysokości Bogu) (n.53); Psalm Responsoryjny (n.61); Akklamacja przed Ewangelią(Alleluja) (n.62); Pieśń na Ofiarowanie (n.74); Sanctus(Święty, święty), Akklamacja(po Przeistoczeniu), Amen(przed Ojcie nasz) (n.79,151); Modlitwa Pańska(Ojcie nasz) (n.81); Baranku Boży (n.83); Pieśń towarzysząca procesyjnemu przyjmowaniu Komunii św. (n.86); Do wyboru: psalm, kantyk albo hymn po Komunii św. (n.88).
